

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
مرکز مطالعات و پژوهش‌های روابط فرهنگی

درآمدی بر «پوشاک» در ایران

(مدخل‌های برگزیده از طرح دانش‌نامه ایران)

درآمدی بر «پوشاک» در ایران (مدخل‌های برگزیده از طرح دانشنامه ایران)/
سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، مرکز مطالعات راهبردی روابط فرهنگی؛

زیرنظر محمدرضا چیت‌ساز.

تهران: موسسه فرهنگی هنری و انتشارات بین‌المللی الهدی، ۱۳۹۸.

۲۴۲ ص.

۷۸۴-۴-۴۳۹-۹۶۴-۹۷۸-۵۰۰۰۰ ریال

فیبا

کتاب حاضر برگزیده طرحی پژوهشی با عنوان «دانشنامه ایران» به همت
سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی است.

کتابنامه.

دانشنامه ایران.

پوشاک -- ایران -- دایره‌المعارف‌ها و واژه‌نامه‌ها

Clothing and dress -- Iran -- Encyclopedias and dictionaries

پوشاک -- دایره‌المعارف‌ها و واژه‌نامه‌ها

Clothing and dress -- Encyclopedias and dictionaries

پوشاک -- ایران -- تاریخ

Clothing and dress -- Iran -- History

چیت‌ساز، محمدرضا، ۱۳۴۲ -

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، مرکز مطالعات راهبردی روابط فرهنگی

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

Sazman-i Farhang va Irribatat-i Islami

GT۱۳۲۰

۳۹۱/۰۰۹۵۵۰۲

۶۰۴۹۹۰۲

عنوان و نام پدیدآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شابک

وضعیت فهرست نویسی

یادداشت

یادداشت

عنوان دیگر

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

شناسه افزوده

شناسه افزوده

شناسه افزوده

شناسه افزوده

شناسه افزوده

رده بندی کنگره

رده بندی دیویی

شماره کتابشناسی ملی

درآمدی بر «پوشاک» در ایران

(مدخل‌های برگزیده از طرح دانشنامه ایران)

زیرنظر: محمد رضا چیت‌ساز

طراح جلد: سیدامان نجفی

ناشر: موسسه فرهنگی هنری و انتشارات بین‌المللی الهدی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۸ ه. ش.

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۵۰۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۳۹-۷۸۴-۴

نشانی: تهران، بزرگراه رسالت، مقابل مصلا، مجتمع

امام خمینی^(ع)، ساختمان ۱۴

صندوق پستی: ۳۵۱۶ - ۱۵۸۱۵

تلفن: ۸۸۱۵۳۳۲۸ - ۸۸۱۵۳۳۹۵ - ۰۲۱

تمایر: ۸۸۸۴۹۲۷۹ - ۰۲۱

رایانامه: Cultural@icro.ir

کلیه حقوق این اثر متعلق به مرکز مطالعات راهبردی روابط
فرهنگی است.

مطالب این کتاب، نظرات پدیدآورنده اثر است و لزوماً نظر مرکز
مطالعات راهبردی روابط فرهنگی به شمار نمی‌آید.

مرکز مطالعات راهبردی روابط فرهنگی

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

Center for Strategic Studies in Cultural Relations

Islamic Culture and Relations Organization

Tel: +98 21 88153338

www.motaleaat.ir

مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشارات بین‌المللی الهدی
Alhoda International, Cultural, Artistic and
Publishing Institution

دارالهدی الثقافية والفنية للنشر الدولي

Tehran - Postal Code: 14158-93917

www.alhoda.ir

Tel: +98 21 88895003 - 88934303

فهرست مطالب

۶۹	پوشاک کردی غیرکردستان	۵	مقدمه
۷۴	پوشاک کردی	۹	احرام
۷۶	پوشاک گیلکی	۱۰	اِرْخَالِقْ
۷۸	پوشاک مازندرانی	۱۱	بازوبند
	پوشاک هخامنشی‌ها و مادی‌ها در	۱۴	پاپوش
۸۱	تخت جمشید، کتاب	۱۵	پساک
۸۲	تاج	۱۷	پوشتین
۸۹	تن پوش	۱۸	پوشاک بختیاری‌ها و لرها
۹۰	پادر	۲۳	پوشاک بلوچی
۹۳	جُبه	۲۴	پوشاک ترکمنی
۹۶	جوب	۲۶	پوشاک ترکی
۹۹	جوشن	۲۸	پوشاک خوافی
۱۰۲	چوقا	۳۰	پوشاک دره‌گری
۱۰۴	چادر	۳۲	پوشاک در ایران زمین، کتاب
۱۰۹	چارق	۳۴	پوشاک دوره اسلامی
۱۱۱	چاقچور	۴۳	پوشاک دوره باستان
۱۱۳	چکمه	۴۹	پوشاک دوره بهلولی
۱۱۷	چوقا	۵۲	پوشاک دوره صفوی
۱۱۹	خُله	۵۶	پوشاک دوره قاجار
۱۲۰	حمایل	۶۱	پوشاک زرتشتی
۱۲۲	خرقه	۶۳	پوشاک شاهسون‌ها
۱۲۵	خُفتان	۶۵	پوشاک قاسم‌آبادی
۱۲۷	دُراعه	۶۷	پوشاک قشقایی

۲۳۷	مُچ پیچ	۱۳۰	دستار
۲۳۸	نعلین	۱۳۲	دیوان البسه
۲۴۱	نیم‌تنه	۱۳۴	ردا
		۱۳۶	روبنده
		۱۴۱	روسری
		۱۴۴	زانوبند
		۱۴۶	زره
		۱۵۲	ساق پیچ
		۱۵۴	سربند
		۱۵۸	سرپوش
		۱۵۹	سرداری
		۱۶۰	سردوشی
		۱۶۲	شلوار
		۱۶۶	طراز
		۱۷۰	طیلسان
		۱۷۴	عبا
		۱۷۶	عمامه
		۱۸۴	فرهنگ البسه مسلمانان، کتاب
		۱۸۶	قبا
		۱۹۰	کپنک
		۱۹۱	کسا
		۱۹۳	کفش
		۱۹۹	کلاه بوقی
		۲۰۵	کلاه
		۲۱۶	کُلیجه
		۲۱۷	کمر بند
		۲۲۲	گیوه
		۲۲۴	لباده
		۲۲۶	لباس درویشان و صوفیان
		۲۳۱	لباس عزا و سوگواری
		۲۳۴	لباس مجازات و محکومین

مقدمه

فرهنگ و تمدن ایران با شکوه خود طی اعصار مختلف، پیش از اسلام تا دوران اسلامی، یکی از تأثیرگذارترین فرهنگ‌ها در جهان بوده و از این رو، همواره مورد توجه شرق‌شناسان و ایران‌شناسان بوده است. به سال‌های بسیاری از زندگی خود را صرف بررسی و مطالعه تاریخ، فلسفه، ادبیات، عرفان، هنر و... این مرز و بوم کرده و از این رهگذر گوشه‌هایی از عظمت فرهنگ و تمدن ایران را در برابر دیدگان همایان قرار داده‌اند.

هر چند در سده‌های گذشته محققان پژوهشگران داخلی نقش کمتری در اینگونه مطالعات داشته‌اند، اما، امروزه تعداد قابل توجهی از اندیشمندان و محققان داخلی در مؤسسات مطالعاتی، انجمن‌های علمی و مراکز پژوهشی مشغول به فعالیت در این باره می‌باشند.

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی؛ نیز از سال‌های گذشته درصد قابل توجهی تا در قالب طرحی پژوهشی با عنوان «دانشنامه ایران» زمینه‌ای را فراهم سازد و دانش‌ها، معارف، نقاط درخشان و جلوه‌های گوناگون ایران را از دوره باستان تا امروز در اختیار طیف‌های گوناگون مخاطبان خارج از کشور از جمله ایرانیان؛ به‌ویژه نسل سوم ایرانیان خارج از کشور، که از سرزمین و فرهنگ مادری دور افتاده‌اند و شکاف و گسستی فرهنگی میان آنان و ایران پدید آمده است، ایران‌شناسان و دانشجویان خارجی رشته‌های زبان و ادب فارسی، خبرنگاران، پژوهشگران و خارجیان علاقه‌مند به تاریخ، فرهنگ و تمدن ایران قرار دهد.

بر این اساس، جمعی از محققان و صاحب‌نظران مطالعات ایرانی و مراکز مسئول در تالیف دائرةالمعارف‌ها گرد هم آمدند که در میان آنان فرهیختگان ارزشمندی چون آقایان دکتر فتح‌الله مجتبابی، دکتر سیدمصطفی محقق داماد، دکتر علی بلوکباشی، دکتر ناصر تکمیل همایون، دکتر احمد پاکتچی، حسن انوشه و... حضور داشتند.

پس از برگزاری جلسات متعدد علمی و مشورتی طرح «دانشنامه ایران» بنیان نهاده شد و گروه‌های دانشنامه با موضوعات ادبیات، ادیان، مذاهب و فرق، ارتباطات، اقتصاد، پیشه و پیشه‌وران، پوشاک، تاریخ و باستان‌شناسی، تئاتر، جغرافیا، خوراک، زبان‌شناسی، سینما، عرفان، فلسفه و کلام، عکاسی، علوم اسلامی و حقوق فقهی، علوم سیاسی، علوم و فنون، مردم‌شناسی، مطبوعات، معماری و شهرسازی، موسیقی، نقاشی و ورزش، آثار به‌کار بردند.

برای هر موضوع، یک یا دو اساتید صاحب‌نام، مدیریت علمی تألیف مدخل‌های منتخب را به یاری چندین مؤلفان زبده و با پیروی از شیوه‌نامه علمی و رسم‌الخط واحد عهده‌دار شد.

اگرچه، بخش عمده‌ای از مدخل‌ها، «دانشنامه ایران» در سال‌های گذشته تألیف و آماده شد؛ اما، تکمیل طرح با فراز و نشیب‌هایی مواجه گردید. بر این اساس، تصمیم گرفته شد تا موضوعات اتمام یافته در هفته نخست به‌صورت آزمایشی و محدود در قالب مجموعه‌های جداگانه تحت عنوان *درآمدی بر...* در «ایران (مدخل‌های برگزیده از طرح دانشنامه ایران)» در اختیار گروهی از مسئولان فرستگار و صاحب‌نظران این حوزه قرار گیرد، تا برای تکمیل طرح چاره‌اندیشی شود.

در حال حاضر از میان کلیه گروه‌ها؛ موضوعات ادبیات، ادیان، مذاهب و فرق، ارتباطات، پوشاک، تاریخ و باستان‌شناسی، جغرافیا، زبان‌شناسی، عکاسی، علوم و فنون و مطبوعات در اختیار علاقه‌مندان قرار خواهد گرفت.

هر چند متون ارائه شده دارای اشکالات و ایراستاری است که بر این مرکز پوشیده نیست، اما، آگاهی از اطلاعات ارزشمند هر موضوع برای خواننده کتاب مفید خواهد بود.

لازم به ذکر است، آمار ارائه شده در برخی موضوعات چون جغرافیا و یا زبان‌شناسی متعلق به زمان نگارش مقالات می‌باشد که در آینده ویرایش و اصلاح خواهند شد.

در خاتمه، جا دارد تا از بانیان پروژه دانشنامه و مطالعات ایران‌شناسی؛ مدیر توانمند

و پژوهشگر لایق سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، مرحوم دکتر کیومرث امیری، که همواره در پی علم و سربلندی ایران اسلامی تلاش نمود و برای به ثمر نشستن دانشنامه ایران از هیچ کمکی دریغ نکرد، یاد نمود. همچنین، مرکز مطالعات بر خود لازم می‌داند تا از زحمات مدیر علمی دانشنامه ایران، دکتر علی بلوکباشی، که در تمامی مراحل همراه مجموعه بودند، سپاسگزاری نماید.

مرکز مطالعات راهبردی روابط فرهنگی

www.ketab.ir